

V. Laušin, V. Longin Peš*

UNAPREĐENJE ZDRAVLJA I SIGURNOSTI OSOBA ZAPOSLENIH U DJELATNOSTI BOLNICA

UDK 614.253.1/5:331.45
PRIMLJENO: 7.12.2018.
PRIHVACENO: 1.3.2019.

Ovo djelo je dano na korištenje pod Creative Commons Attribution 4.0 International License

SAŽETAK: Inicijativom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje te tijela i institucija uključenih u rad Komunikacijske radne skupine započeo je Projekt promicanja zdravlja i sigurnosti na radu prvenstveno u djelatnostima u kojima je analizom podataka iz informacijskog sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u proteklom razdoblju uočen visok broj prijavljenih ozljeda na radu. Uzimajući u obzir činjenicu da je u razdoblju od 2009. do 2018. (s iznimkom 2012. g.) djelatnost bolnica na prvom mjestu po broju prijavljenih ozljeda na radu te da su klinički bolnički centri poslodavci s najvećim brojem prijavljenih ozljeda na radu u djelatnosti bolnica, u koordinaciji s Nacionalnim programom zaštite zdravlja na radu osoba zaposlenih u djelatnosti zdravstvene zaštite za razdoblje 2015.–2020., cilj ovog Projekta je promicanjem zdravlja i sigurnosti na radu u ovoj djelatnosti postići smanjenje rizika za zdravlje na radnom mjestu te posljedično utjecati na povećanje razine sigurnosti, zdravlja i zadovoljstva djelatnika. Rezultati provedenih analiza te anketnog ispitivanja djelatnika kliničkih bolničkih centara ukazuju na područja u kojima ima prostora za poboljšanje te na sadržaje na koje treba usmjeriti planirane edukacije u sklopu specifične zdravstvene zaštite radnika s ciljem osnaživanja kulture sigurnosti i prevencije u ovoj djelatnosti.

Cljučne riječi: djelatnost bolnica, ozljede na radu, anketa, edukacije, kultura sigurnosti i prevencije

UVOD

U skladu s Nacionalnim programom zaštite zdravlja na radu osoba zaposlenih u djelatnosti zdravstvene zaštite za razdoblje 2015.–2020. (u daljnjem tekstu: Nacionalni program), mjere koje se poduzimaju za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu, usmjerene ka smanjivanju rizika na radu, strateški su elementi održivog razvoja koji štite ljudske kapacitete. Održivi razvoj i smanjivanje rizika na društveno prihvatljivu razinu iskazuju djelovanje temeljnog načela sprečavanja odnosno prevencije. Također jedno od temeljnih načela iz točke 1. Nacionalnog programa je i načelo partnerstva, u skladu s kojim uspostava i funkcio-

niranje ustroja suvremene zaštite zdravlja i sigurnosti na radu zahtijeva međusobnu koordinaciju svih u to uključenih sudionika.

Osnovni ciljevi, u skladu s točkom 2. Nacionalnog programa, među ostalim, jesu identificirati opasnosti, štetnosti i napore na mjestima rada, u uvjetima i načinu rada zdravstvenih djelatnika te također provoditi edukaciju, uz uključivanje ugovornih specijalista medicine rada, na svim razinama koje obuhvaćaju upravu, neposredne rukovoditelje, odbor zaštite na radu, povjerenike i ovlaštenike za zaštitu na radu, povjerenstva za sprečavanje i suzbijanje infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi u zdravstvenim ustanovama te zaposlenike.

Projektom promicanja zdravlja i sigurnosti na radu, koji je započeo inicijativom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tek-

*Veronika Laušin, dr. med., spec. med. rada, (veronika.lausin@hzzo.hr), mr. sc. Vinka Longin Peš, dipl. iur., (vinka.longinpes@hzzo.hr), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Margaretska 3, 10000 Zagreb.

stu: HZZO) u sklopu djelovanja Komunikacijske radne skupine u sustavu zaštite zdravlja na radu, nastoji se potaknuti primjena i razvoj preventivnih mjera u djelatnosti bolnica, u skladu sa smjernicama Nacionalnog programa.

Komunikacijska radna skupina u sustavu zaštite zdravlja i sigurnosti na radu osnovana je sredinom 2013. g. na temelju rezultata Twinning Projekta HR 07 IB OT 01 „Zdravlje i zaštita na radu”, iniciranog putem IPA Operativnog programa 2007. te u skladu s preporukama Izvješća o održivosti rezultata Projekta. Radna skupina okuplja predstavnike Ministarstva zdravstva, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, uključujući i Inspektorat rada te predstavnike tom Ministarstvu nedavno pripojenog Zavoda za unapređivanje zaštite na radu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, uključujući i predstavnike pripojenog Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, kao i HZZO. U rad su se također uključili i Hrvatsko društvo za medicinu rada Hrvatskog liječničkog zbora, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu te Hrvatska udruga poslodavaca, kao i Savez samostalnih sindikata Hrvatske.

Zajedničkim djelovanjem tijela i institucija uključenih u rad predmetne radne skupine nastoji se potaknuti primjena i razvoj preventivnih mjera, osnažiti stručne kapacitete za pružanje informacija o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu te razvijati aktivnosti usmjerne na pravodobno sprečavanje opasnosti i rizika za zdravlje.

CILJEVI PROJEKTA I METODE RADA

Opći cilj ovog Projekta je promicanje zdravlja i sigurnosti na radu u djelatnosti bolnica. Namjera je osvijestiti rizike za zdravlje na radnom mjestu te informiranjem i edukacijom utjecati na postizanje više razine sigurnosti i zaštite zdravlja zdravstvenih djelatnika.

Poseban cilj ovog Projekta bio je provesti anketno ispitivanje u kliničkim bolničkim centrima zbog utvrđivanja stavova zdravstvenih radnika o sigurnosti na radu, pogreškama koje se mogu dogoditi te načinu izvještavanja o neželjenim događajima.

Prilikom analize prijavljenih ozljeda na radu u djelatnosti bolnica korištena je Međunarodna

klasifikacija bolesti - MKB 10 te podaci informacijskog sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (ZOROH).

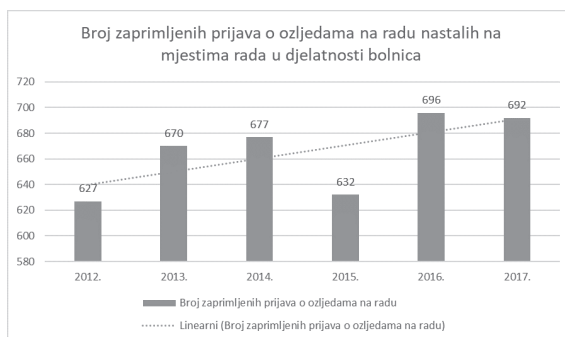
Osim statističke metode korištena je i metoda ankete kojom su prikupljeni izvorni podaci o stajalištima zdravstvenih djelatnika zaposlenih u kliničkim bolničkim centrima.

Također korištene su metode deskriptivne analize, u skladu s odgovarajućim propisima, kao i metoda kauzalne indukcije i metoda sinteze kojima su, u skladu s dobivenim podacima, izvedeni zaključci i prijedlozi.

REZULTATI

Obrađeni podaci dobiveni iz informacijskog sustava HZZO-a (ZOROH), uz primjenu Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2007. - NKD 2007., ukazuju na porast broja prijavljenih ozljeda na radu nastalih na mjestima rada u djelatnostima bolnica (grafikon 1).

U razdoblju od 2009. g. do danas djelatnosti bolnica su na prvom mjestu po broju prijavljenih ozljeda na radu, s iznimkom 2012. g. Ujedno, podaci iz informacijskog sustava HZZO-a ukazuju da je u proteklom desetogodišnjem razdoblju broj ozljeda osoba starijih od 55. g. najviši upravo u djelatnosti bolnica te da taj broj ima tendenciju porasta.

Grafikon 1. Broj zaprimljenih prijava o ozljedama na radu u djelatnosti bolnica

Figure 1. Number of reported work-related injuries in hospitals

Prema podacima informacijskog sustava ZOROH, poslodavci s najvećim brojem prijavljenih ozljeda na radu nastalih na mjestima rada u djelatnosti bolnica jesu klinički bolnički centri.

U skladu s provedenim analizama, prijavljene ozljede nastale na mjestima rada u kliničkim bolničkim centrima odnose se naročito na dislokacije, iščašenja i nategnuća zglobova i ligamenata u području nožnog zgloba i stopala te ozljede potkoljenice, zatim površinske ozljede ručnog zgloba i šake, prijelome podlaktice, površinske ozljede glave, ozljede trbušne šupljine, donjeg dijela leđa i zdjelice te različite kontuzije (koljena, ramena, nadlaktice, donjeg dijela leđa i zdjelice te prstiju). Praćenje najučestalijih dijagnoza prijavljenih ozljeda na radu u bolničkoj djelatnosti u posljednjem trogodišnjem razdoblju ukazuje i na učestalost dijagnoze akutne reakcije na stres.

Prema podacima informacijskog sustava HZZO-a, najučestalije dijagnoze prijavljenih ozljeda na radu u bolničkoj djelatnosti u posljednjem trogodišnjem razdoblju od 2015. do 2017. g. jesu: otvorena rana prsta (S61.0), kontuzija koljena (S80.0), iščašenje i nategnuće nožnog zgloba (S93.4), površinska ozljeda glave (S00.0), kontuzija ramena i nadlaktice (S40.0), kontuzija ostalih dijelova ručnog zgloba i šake (S60.2), dislokacija, uganuće i nategnuće zglobova i ligamenata u području gležnja i stopala (S93), kontuzija lakta (S50.0), akutna reakcija na stres (F43.0).

Najučestaliji uzroci ozljeda na radu na mjestima rada koji se navode u prijavama o ozljedama na radu kliničkih bolničkih centara jesu neispravnost, klizavost, zakrčenost prolaza i površina s kojih se obavlja rad, neprimijenjena osnovna i posebna pravila zaštite na radu, neispravnost sredstava rada, poremećaji u tehnološkom procesu rada, kao i izvođenje radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu. U posljednjem trogodišnjem razdoblju od 2015. do 2017. g. praćenje uzroka prijavljenih ozljeda na radu u bolničkoj djelatnosti ukazuje i na učestalost ozljeda zbog izvođenja radne operacije bez upotrebe osobne zaštitne opreme odnosno korištenje neispravne osobne zaštitne opreme. Također sve je češći uzorok ozljeda zamor zbog teškog ili prekovremenog rada te nedovoljnog odmora.

Anketno ispitivanje zdravstvenih radnika

Poseban cilj Projekta bio je provesti postupak anketiranja u kliničkim bolničkim centrima, kao zainteresiranim poslodavcima te ispitati stavove zdravstvenih djelatnika o sigurnosti na radu, po-

greškama koje se mogu pojaviti, kao i evidencijama i izvještavanju o neželjenim događajima, zbog korištenja prikupljenih podataka pri planiranju i pripremi daljnjih aktivnosti u sklopu ovog Projekta.

Obrazac anketnog upitnika izrađen je u suradnji s Katedrom za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Svoje stručne opaske također su dali predstavnici Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu (koji zavod je sada pripojen Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo), kao i predstavnici Inspektorata rada pri Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava te predstavnici Zavoda za unapređivanje zaštite na radu (koji je sada pripojen Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava).

U upitniku je korištena Likertova ljestvica ispitivanja stavova, odnosno psihometrijska ljestvica kojom se utvrđuje stupanj slaganja odnosno neslaganja ispitanika s određenom tvrdnjom na kontinuumu od apsolutno pozitivnog do apsolutno negativnog stava.

Etičko povjerenstvo Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu je, nakon uvida u projektnu dokumentaciju te izrađeni anketni upitnik, istraživanje odobrilo te ocijenilo da se isto provodi u skladu sa svim primjenjivim smjernicama, čiji je cilj osigurati pravilno provođenje i sigurnost osoba koje sudjeluju u ispitivanju, uključujući Osnove dobre kliničke prakse i Helsinšku deklaraciju.

Anketni upitnik oblikovan je na internetskoj stranici Google Dokumenti (Google Docs). Za svakog poslodavca upitnik je bio dostupan na zasebnom linku. Podatak o linku prosljeđen je putem elektroničke pošte svakom kliničkom bolničkom centru koji je dostavio pisanu suglasnost za provođenje anketiranja svojih djelatnika.

U anketiranju su sudjelovala četiri Klinička bolnička centra (Zagreb, Osijek, Rijeka i Split). Sudjelovanje zdravstvenih djelatnika navedenih kliničkih bolničkih centara bilo je anonimno i na dobrovoljnoj osnovi.

Podaci o anketiranju s rezultatima valjanih *on line* ispunjenih upitnika upisani su u računalnu bazu, a statistička obrada podataka provedena je primjenom Google alata za obrasce (ankete).

Rezultati anketnog ispitivanja

Rezultati ankete, iako odaziv nije bio velik, ukazuju na područja u kojima je potrebno djelovati, a komentari ispitanika također daju smjernice koje aktivnosti poduzeti u cilju unapređenja stupnja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu. Rezultati upućuju na sadržaje na koje treba usmjeriti edukacije u sklopu mjera prevencije ozljeda na radu i očuvanja zdravlja.

Najzastupljeniji odgovori najviše su se podudarali u suglasnosti ispitanika s tvrdnjom da radnici surađuju te da pomažu jedni drugima ako je na mjestu rada više posla. Također većina ispitanih zaposlenika suglasna je s tvrdnjom da njihovi rukovoditelji odnosno supervizori podržavaju rad koji se obavlja na siguran način te da prihvaćaju prijedloge radnika za poboljšanje sigurnosti. Većina ispitanika suglasna je s tvrdnjom da radni postupci i organizacija utječu na smanjenje neželjenih događaja.

Rezultati anketnog ispitivanja ukazali su također i na nekoliko negativnih aspekata. Radnici su zabrinuti da će neželjeni događaj koji im se dogodio ostati zabilježen u njihovom dosjeu. Prema stajalištu ispitanika čini se da uprava sigurnost na radu provodi samo nakon neželjenih događaja, a nakon poduzimanja mjera za poboljšanje sigurnosti ne procjenjuje se njihova učinkovitost.

Rezultati ankete također pokazuju kako je dojam radnika da su klinički bolnički centri limitirani manjkom kadra te da se uprava doživljava kao nedovoljno zainteresirana za problem zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Znatan broj ispitanika zaposlenih u kliničkim bolničkim centrima nije suglasan s tvrdnjom kako ima dovoljno radnika za obavljanje poslova (S navedenom tvrdnjom nije suglasno 40,6 % ispitanika iz KBC Zagreb; 41,4 % ispitanika iz KBC Osijek; 44,7 % ispitanika iz KBC Rijeka te 38,6 % ispitanika iz KBC Split). Dio ispitanika smatra kako na mjestu rada postoje problemi sa sigurnošću (S navedenom tvrdnjom suglasno je 44,6 % ispitanika iz KBC Zagreb; 40,9 % ispitanika iz KBC Split; 34,5 % ispitanika iz KBC Osijek te 31,6 % ispitanika iz KBC Rijeka). U vezi s tvrdnjom da uprava sigurnost na radu provodi kao prioritet negativno su se izrazili u najzastupljenijem broju odgovora ispitanici iz KBC Osijek

(37,9 %) te KBC Zagreb (36,6 %), a u navedenu tvrdnju nije sigurno 45,5 % ispitanika iz KBC Split te 23,7 % ispitanika iz KBC Rijeka.

Komentari ispitanika usmjereni su na potrebu za edukacijom i savjetima, upućuju na potrebu osnaživanja prevencije psihosocijalnih rizika, ukazuju na mogućnost bolje organizacije rada i jačanja mjera sigurnosti. Dio komentara odnosi se na poboljšanje uvjeta rada s težištem na radni okoliš i radnu opremu te zaštitnu osobnu opremu.

RASPRAVA

Dosadašnji rezultati Projekta ukazuju na potrebu prezentiranja informacija o važnosti očuvanja zdravlja i unapređenja kulture sigurnosti, vodeći također računa o sve starijoj radnoj populaciji. Upućuju na potrebu educiranja o akutnom djelovanju štetnosti, naporima i rizicima na radnom mjestu te postupcima u incidentnim situacijama uključujući i tzv. ubodne incidente, kao i važnosti prijavljivanja neželjenih događaja neovisno o tome jesu li doveli do ozljede na radu. Rezultati Projekta ukazuju i na potrebu aktualiziranja tema rukovanja pacijentima na siguran način, prezentiranja preventivnih vježbi za ruke i leđa te važnosti nošenja ispravno odabrane radne obuće.

U cilju doprinosa ostvarenju ciljeva Projekta HZZO je normativno predvidio provođenje edukacija zdravstvenih djelatnika u sklopu Projekta na teret HZZO-a, u okviru specifične zdravstvene zaštite koju HZZO osigurava, a koje edukacije provode nadležni doktori specijalisti medicine rada i psiholozi u suradnji sa stručnjacima zaštite na radu u kliničkim bolničkim centrima (članak 18., stavak 2., točka 64. i članak 20., stavak 1., točka 6. Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite).

Navedene aktivnosti u skladu su s mjerama promocije zdravlja predviđenim točkom 2.2. Nacionalnog programa, koje obuhvaćaju savjetovanje o zdravlju, sigurnosti, organizaciji i zaštitnim sredstvima, higijeni rada i ergonomiji, kao i edukacije o praktičnoj primjeni preventivnih mjera za očuvanje zdravlja na radu te promociju zdravlja korištenjem zdravstveno-edukativnih materijala.

Cilj ovog Projekta je i ukazati na važnost prijave neželjenih događaja neovisno o tome jesu li

doveli do ozljede na radu. Dobrobit od istraživanja nesreća na radu i incidenata je u identifikaciji direktnih, indirektnih i temeljnih uzroka nesreća i incidenata, kojom se utječe na sprečavanje ponavljanja istih ili sličnih nesreća te nastavno iznalaze načini poboljšanja radnih procedura i uputa kao i postiže poboljšanje sigurnosti, koje će u konačnici dovesti do bolje kvalitete rada zdravstvene ustanove.

Navedeno je i u skladu sa smjernicama modela „Vizija nula nesreća” - *The Zero Accident Vision – ZAV* (Zwetsloot et al., 2017.) koji se provodi na europskoj i međunarodnoj razini u skladu s porukom: „Svaka nereća se može spriječiti uz pomoć poduzimanja pravih mjera u pravi trenutak.” - *Every accident is preventable if the right measures are put in place in good time* (European Agency for Safety and Health at Work, 2018.). Ujedno, u skladu s preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (*World Health Organization, 2010.*) te u skladu sa smjernicama Međunarodne organizacije rada, posvećenost najvišeg rukovodstva i sudjelovanje radnika, ključni su za promociju zaštite i zdravlja na radnom mjestu te razvoj kulture sigurnosti i prevencije.

Autor Zwetsloot i suradnici, među ostalim, zaključuju kako je kod većine organizacija dominantno pozornost posvećena sigurnosti, dok se zdravlju i dobrobiti na poslu poklanja manje pozornosti. Ukazuju na potrebu holističkog pristupa kojim su adresirani zdravlje, sigurnost i dobrobit na poslu (engl. *health, safety and well-being at work*) te prepoznata sinergija između tih područja koja vodi novim inovativnim perspektivama (Zwetsloot et al., 2017.).

Nastavno na provedeni postupak anketiranja zdravstvenih djelatnika, u koordinaciji s Nacionalnim programom te u skladu s međunarodnom kampanjom ZAV, održan je u Ministarstvu zdravstva sastanak s ravnateljima kliničkih bolničkih centara kojem su prisustvovali predstavnici HZZO-a i predstavnici Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu. Ukazano je na provedene analize ozljeda na radu u kliničkim bolničkim centrima te na rezultate provedenog anketnog ispitivanja, kao i na područja u kojima, prema odgovorima ispitanika, ima prostora za unapređenje sustava zaštite zdravlja i sigurnosti na radu u njihovim ustanovama.

Kao primjer dobre prakse istaknuta je Specijalna bolnica „Thalassotherapia” iz Opatije koja je postigla uštede nabavom tehničkih pomagala za podizanje pacijenata, a koja su značajno smanjila zdravstvene tegobe zdravstvenih djelatnika te posljedična bolovanja i troškove uzrokovane privremenom nesposobnošću za rad, izostankom s posla i nedostatkom radnika.

Na osnovi zaključaka radnog sastanka s ravnateljima kliničkih bolničkih centara, koji su podržali osnivanje radne skupine za izradu jedinog kataloga bijelog programa, uključujući radnu obuču za zdravstvene djelatnike, kao i plana nabave pomagala za lakše rukovanje pacijentima te plana edukacija djelatnika i njihovu edukaciju prema dogovorenom rasporedu u suradnji s HZZO-om, krenulo se u daljnju realizaciju ovih aktivnosti.

U dogovoru s upravama kliničkih bolničkih centara evaluacija ovog Projekta uključit će ponovno anketiranje zdravstvenih djelatnika uz analizu rezultata provedene ankete te, ako se pokaže potrebnim, poduzimanje novih korektivnih mjera.

ZAKLJUČAK

Promicanje zdravlja na mjestu rada, stvaranje okruženja pogodnog za zdravlje i poboljšanje znanja i vještina radnika za upravljanje svojim zdravljem, u skladu s podacima Europske agencije za zaštitu na radu (*European Agency for Safety and Health at Work, 2016.*) može dovesti do pozitivnih promjena koje podržavaju ukupni uspjeh zdravstvene ustanove, a koje se ogledaju u: poboljšanom zdravlju i dobrobiti djelatnika, smanjenju izostanaka s rada i fluktuacije radnika, nižim troškovima zbog nesposobnosti radnika za rad te troškovima zdravstvene zaštite, boljim radnim odnosima te većoj motiviranosti za rad i višoj razini kvalitete rada.

U skladu s ciljevima Projekta, promicanjem zdravlja i sigurnosti na radu u djelatnosti bolnica, usmjerenih ka osnaživanju primjene preventivnih mjera za očuvanje zdravlja i sprečavanje ozljeda na radu, na temelju analiza provedenih u sklopu Projekta, s posebnim osvrtom na najučestalije uzroke ozljeda na radu koji se navode u prijavi o ozljedi na radu kliničkih bolničkih centara,

kao i na najčešće dijagnoze prijavljenih ozljeda na radu, rezultati ukazuju na potrebu jačanja primjene edukativnih programa u djelatnosti bolnica, što je u skladu i sa smjernicama Nacionalnog programa.

U tom smislu HZZO je omogućio provedbu ciljanih edukacija zdravstvenih djelatnika u sklopu Projekta na teret sredstava HZZO-a, u okviru specifične zdravstvene zaštite koju provode nadležni ugovorni doktori specijalisti medicine rada zajedno s psiholozima te u suradnji sa stručnjacima zaštite na radu u kliničkim bolničkim centrima.

Budući da je na temelju rezultata analiza provedenih u sklopu Projekta uočeno kako se značajan broj prijavljenih ozljeda na radu u kliničkim bolničkim centrima odnosi na dislokacije, iščašenja i nategnuća zglobova i ligamenata u području nožnog zgloba i stopala, u sklopu Projekta ukazano je i na važnost nošenja ispravno odabrane radne obuće te je osnovana posebna radna skupina za izradu kataloga radne obuće za zdravstvene djelatnike. U prosincu 2018. g., kao rezultat rada predmetne radne skupine, objavljen je Jedinствeni katalog obuće za zdravstvenu djelatnost.

U odnosu na poseban cilj ovog Projekta, a u vezi s provedbom postupka anketiranja djelatnika u kliničkim bolničkim centrima, prikupljeni su podaci o informiranosti i stavovima radnika o sigurnosti na radu, pogreškama koje mogu nastati te o izvještavanju o neželjenim događajima. Većina ispitanika suglasna je s tvrdnjom da radni postupci i organizacija utječu na smanjenje neželjenih događaja, međutim stajalište većine ispitanika je da se sigurnost na radu u njihovim ustanovama provodi samo nakon neželjenih događaja, a nakon poduzimanja mjera za poboljšanje sigurnosti ne procjenjuje se njihova učinkovitost.

Komentari ispitanika ukazuju i na potrebu osnaživanja prevencije psihosocijalnih rizika te na mogućnost bolje organizacije rada primjerice u nabavi pomagala za lakše rukovanje pacijentima kako bi se izbjegle ozljede istezanja zbog podizanja ili premještanja pacijenata. Komentari ispitanika potvrđuju potrebu za edukacijom i savjetima.

Na osnovi provedenog anketnog ispitivanja te provedenih analiza prijavljenih ozljeda na radu, uprave kliničkih bolničkih centara informirane su o dobivenim rezultatima te su podržale predložene

aktivnosti u sklopu Projekta, s težištem na provedbi edukacija zdravstvenih djelatnika u sklopu specifične zdravstvene zaštite i nabavi odgovarajuće radne obuće te pomagala za rukovanje pacijentima. Navedene aktivnosti uključuju i planiranu evaluaciju koja će, ako se pokaže potrebnim, uključiti poduzimanje novih korektivnih mjera.

Ispred HZZO-a i Komunikacijske radne skupine, autorice vjeruju da će se Projektom promicanja zdravlja i sigurnosti na radu pridonijeti pozitivnim promjenama u djelatnosti bolnica, u cilju smanjenja zdravstvenih teškoća i broja ozljeda na radu te postizanja više razine sigurnosti, zdravlja i zadovoljstva djelatnika.

LITERATURA

Europska agencija za zaštitu na radu: EU OSHA se pridružila globalnoj kampanji Vision zero, EU OSHA, 2018., dostupno na: <https://osha.europa.eu/hr/highlights/eu-osha-joins-vision-zero-global-campaign>, pristupljeno: 4.12.2018.

Europska agencija za zaštitu na radu: Zdrava radna mjesta za sve uzraste, EU OSHA, 2016., dostupno na: https://eguides.osha.europa.eu/all-ages/CR_hr/koristi-od-promicanja-zdravlja-na-mjestu-rada, pristupljeno: 4.12.2018.

Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema MKB 10

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007

Nacionalni program zaštite zdravlja i sigurnosti na radu osoba zaposlenih u djelatnosti zdravstvene zaštite 2015. - 2020.

Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, N.N., br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17. i 119/18.

World Health Organization: WHO Healthy Workplace, Framework and Model: Background and Supporting Literature and Practices, (WHO, 2010), dostupno na: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/113144>, pristupljeno: 4.12.2018.

Zwetsloot, G., Leka, S., Kines, P.: Vision zero: from accident prevention to the promotion of health, safety and well-being at work. *Policy and Practice in Health and Safety* 15, 2017., 2, str. 88-100.

IMPROVING HEALTH AND SAFETY OF HOSPITAL EMPLOYEES

SUMMARY: Acting on the initiative of the Croatian Health Insurance Fund and other bodies and institutions involved in the activities of the Communication Task Force, the Workplace Health and Safety Improvement Project has been put in motion, first of all in those work segments with high number of reported work-related injuries as gathered from the data collected by the IT sector of the Croatian Health Insurance Fund over a specified period of time. Between 2009 and 2018 (with the exception of 2012) hospital work leads in the number of reported injuries with the largest clinical hospitals showing the highest incidence of reported injuries. Thus, working in coordination with the National Safety and Health Care Programme designed for health care workers for 2015-2020, the aim of this Project is to reduce risks and improve the safety and health in this type of work hoping to raise the feeling of safety, personal health and happiness among the health care workers. The results of the analysis carried out within the Project and results of the survey of clinical hospital staff indicate the areas with a potential for improvement and also help in designing planned educational programs within the framework of specific health care of workers aiming strengthening the culture of safety and prevention in hospital activities.

Key words: *hospital work, injuries at work, survey, education, culture of safety and prevention*

Original scientific paper

Received: 2018-12-07

Accepted: 2019-03-01